

ter och om vissa fasta ämnen, t. ex. krut, knallsilver, m. m.

EXPLOSION, äcksploschón, f. 3. Ögonblicklig förbränning med knall. Jfr. *Explodera*.

EXPONENT, äckspónänt, m. 3. (alg.) Den lilla siffran eller bokstaf, som sättes ofvanföre till höger om den kvantitet, hvars dignitet den skall uttrycka, t. ex.: x^3 , y^m , hvori 3 och m äro exponenter och beteckna, att x är multiplicerad med sig sjelf 3 gånger och y likaledes m gånger.

EXPONERA, v. a. 1. 1) Utställa till allmänt åskådande. — 2) Blottställa, utsätta (för fara, ondt, obehag, o. s. v.). — *Exponerande*, n. 4.

EXPORT, äckspårrt, m. 3. 1) Utförelse af varor till främmande land. — 2) Varor, som sålunda utföras.

EXPORTATION, äckspårrtatschón, f. 3. Utförelse, utskjepning.

EXPORTERA, äckspårrtera, v. a. 1. Utföra, utskjepa (varor till utrikes ort). — *Exportörande*, n. 4. o. *Exportering*, f. 2.

EXPORTÖR, äckspårrtör, m. 3. Köpman, som utskjepar varor.

EXPOSÉ, äckspásé, m. 3. (fr.) 1) Berättelse, framställning, i korthet innehållande det hufvudsakliga af en rättegång, en klagoskrift, en ansökan o. s. v. — 2) Redovisande berättelse, innehållande en öfversigt af tillståndet med rikets förvaltning, ett embetsverks arbeten, en offentlig stiftelses verksamhet, o. s. v.

EXPOSITION, äckspóitschón, f. 3. 1) Utställning till allmänt åskådande. — 2) Sålunda utställda saker och varor.

EXPRES, äcksprä, m. (fr.) För någon särskild angelägenhet afsänd budbärare. Skrifves äfv. *Express* (m. 3). — *Adv.* Enkom, för något visst ändamål.

EXPRESS, äcksprä'ss, se *Exprés*, m.

EXPRESSION, äckspräschón, f. 3. Uttryck.

EXPRESSIV, äckspräsi'v, a. 2. Uttrycksfull. [— if.]

EXPRESSION, adv. Uttrycksfullt. [— if.]

EXPRIMERA, v. a. 1. Uttrycka. — *Exprimerande*, n. 4.

EX PROFESSO, äcks profä'sso, adv. (lat.) Till yrket, såsom yrke, i egenskap af verklig handverks-, konst- eller vetenskapsidkare.

EXTIRPATOR, äckstirrpátarr, m. 3. (uttalas i plur. — örär) Ett slags åkerbruksredskap, försedd med bill eller skyffel, och som användes i stället för vanlig harf, då denna ej kan tränga tillräckligt djupt ned i jorden eller der bibehålla fäste. Skrifves äfv. *Extirpator*.

EXTAS, äckstás, m. 3. Högre grad af hänförelse, hvarunder själen är nästan otillgänglig för yttre intryck, förståndets klarhet förörördad och viljans frihet inskränkt. Skrifves äfv. (enligt grekiskan) *Ekstas*.

EXTASIERA, v. a. 1. Försätta i extas. Äfv. *Ekstasiera*.

EX TEMPORE, äcks tå'mppore, adverbialt uttryck. (lat.) Genast och utan förberedelse.

EXTEMPORERA, äckstå'mpporera, v. n. 1. Genast, utan förberedelse, förrätta någonting, t. ex. hålla tal, sjunga, o. s. v. Jfr. *Improvisera*. — *Extemporerande*, n. 4.

EXTENSION, äckstännschón, f. 3. Utsträckning, utvidgning.

EXTENSIV, äckstännsi'v, a. 2. 1) Utsträckande, uttänjande. *E. kraft*. — 2) Som har utsträckning i rummet. *E. storhet*. — *Motsats*: Intensiv.

EXTIRPATOR, se *Extirpator*.

EXTRA, äckstra, adv. (lat.) 1) Utom det vanliga, särskilt. *Förtjena något e.* — *Syn.* Bredvid. — 2) Mer än vanligt, ovanligt. *E. fin, god*. — *Adj.* 1. indekl. 1) Särskilt och utom det ordinära antalet tillsatt, antagen. *E. vaktmästare*. — 2) (fam., i dålig mening) Utomordentlig, ovanlig i sitt slag, värre än andra. *Jo, du är e., du!* — 3) Utom lag eller stadga, utom den stadgade ordningen, utom föreskrift, utom beräkning. *E. afgift, e. post, utgift*. — Ordet är, såsom adjektiv, att betrakta såsom förkortadt af *Extraordinarie*.

EXTRAHERA, v. a. 1. 1) Utdraga, göra utdrag (ur böcker, skrifter, o. s. v.). — 2) (fam.) Utloka. — *Extraherande*, n. 4.

EXTRAJUDICIEL, äckstrajudisiäl, a. 2. Som gör undantag ifrån vanlig rättegångsordning. *E. bestraffning*.

EXTRAKT, äcksträckt, n. 3. o. 5. (farm.) En till olika styf, vanligen till honungs konsistens afundstad växtsaft, erhållen genom den färskväxtens utpressning, eller den till dylik konsistens afundstade infusionen, eller dekokten på den torrade växtens delar. [Extract.]

EXTRAKTION, äckstracktschón, f. 3. 1) Utdragning. — 2) Härkomst.

EXTRAKTIVÄMNE, äckstrakti'vä'mmne, n. 4. (kem.) Benämning på de slags sammansatta växtämnen, hvilka ej äro föra för alla växter gemensamma, utan mer eller mindre skiljaktiga för olika växter, vanligtvis bidraga att gifva dessa deras utmärkande, individuella egenskaper, och kunna med lösningsmedel ur dem utdragas. [Extract.—]

EXTRAORDINARIE, äckstraårdinarie, a. 1. 1) (om sak) Som tillkommit, gäller, består, förefinnes utom lag och stadga, utom den stadgade, fastställda ordningen. *E. bevillning, ränta, skatter*. — 2) (om person) Antagen utom det ordinarie antalet. *E. tjänsteman, professor, vaktmästare*. — Ordet tillhör isynnerhet den administrativa stilen och skiljer sig i bemärkelsen ifrån *Extraordinär*, ehuru de i grunden äro ett och samma ord. — *S. m.* 3. Extraordinarie tjänsteman.

EXTRAORDINÄR, äckstraårdinär, a. 2. Utomordentlig, ovanlig. — *Extraordinärt*, adv.

EXTRAVAGANS, --- änn o. --- änn g, f. 3. Orimlighet, besynnerlighet, dårskap, galenskap.

EXTRAVAGANT, --- änt, a. 1. Orimlig; svärmande, utsväfvande; dåraktig.

EXTRAVASAT, --- ät, n. 3. (med.) Blod eller vätskor, som utträngt ur sina kärl i någon af de närliggande inre delarna.

EXTRAVASATION, ---- tschón, f. 3. (med.) Blodets eller vätskors utträngning ur sina kärl. Jfr. föreg.

EXTREM, äcksträm, n. 3. (mest i plur.) Ytterlighet.

EXTREMITETER, äckstremitétr, f. 3. pl. De yttersta kroppsdelarne, isynnerhet armar (*Öfre e.*) och ben (*Nedre e.*).